

Şubadap Çocuk ve Eleştirel Pedagoji Kesişiminde: Bir Konserin Anatomisi

Gökçen Karaman¹

“Şimdi bir, iki, üç diye saydıktan sonra zıplıyoruz ve ‘Şubadap’ diyoruz: 1,2,3, Şubadaaap!” Bu cümle Şubadap Çocuk konserinde, gruba adını veren şarkının bitiminde söyleniyor ve ardından salonda bulunan tüm çocuklar -kimi zaman onlarla gelmiş yetişkinler- sahnedeki müzisyenlerle aynı anda zıplıyor, “Şubadap” diyor ve bu şarkıyı tamamlıyor. Şarkı girişinde de yer verildiği üzere; şarkı yapılırken bir yansıma sözcük ihtiyacını karşılamak üzere uydurulan bu kelimeye zamanla bir de anlam uydurmuşlar, Şubadap Çocuk, soru soran, sorgulayan çocuğa denir, demişler. Şubadap Çocuk, salt bir müzik grubundan öte, çocuk şarkılarının insanın yaşamı boyunca diline pelesenk oluşunu karşı hegemonya kurmak için kendine önemli bir hat olarak belirlemiş bir müzik grubu. Ayrıca şarkıların oluşma sürecinden kayıtlara, köy okulları turnelerinden şarkıları destekleyici diğer içeriklerin (kitaplar, video-klipler, şarkıları çalma materyalleri) üretimine kadar bütünlüklü bir çabanın da ta kendisi. Tüm üretimlerine ücretsiz ulaşılabilen internet sayfalarında (bkz. <https://subadapcocuk.org/>), neden çocuk şarkıları yaptıklarını şöyle ifade ediyorlar: “Çocuk şarkıları, hayatı boyunca belki kendi gölgesinden bile sıkı takip eder insanı. Onun için belki en çok sevdiğimiz şarkıları bile unuturuz ama mesela ‘Arkadaşım Eşek’ unutulur mu?” Bu yazı, bir konseri üzerinden Şubadap Çocuk’un çocuklarla kurduğu bu müzikal ortaklığı, şarkılarının kültürel ve toplumsal boyutlarını ve müziğin dönüştürme/etkileme imkânlarını şu sorunun peşinden giderek inceleyecek: Çocukları eğlendiren çocuk şarkıları aynı zamanda onların dünyayı anlama ve değiştirme yollarından biri olabilir mi?

Çocukların Konu Evreninden Yola Çıkmak

Şubadap Çocuk’un ürettiği her bir şarkı, hem grup üyelerinin hem de temas ettikleri çocukların gündelik yaşamlarını etkileyen/belirleyen toplumsal

¹ gokcenkaraman@gmail.com

durumlardan yola çıkıyor. Şarkılar, yetişkinlerle çocukların dilinin, düşüncesinin kestiği yerlerde devreye giriyor. Konserlerde, nakaratının melodisi duyulduğu anda sevinç çığlıklarıyla karşılanan "Fasa Fiso" şarkısı buna çok güzel bir örnek. Kız ve oğlan çocukların bir şeyi, sırf toplumsal cinsiyet rolleri temel alınarak yapıp yapamayacağını söylemesine bir itiraz olarak ortaya çıkan bu şarkı, toplumsal cinsiyet konusunun ekip içinde ve dışında çokça tartışıldığı bir dönemde, bir turne sırasında oluşuyor. Şarkının nakarati, melodisi ve söz yapısını belirleyen ilk dörtlük ortaya çıktıktan sonra, turne boyunca konserlerde çocuklarla paylaşılıyor. Ancak "Fasa Fiso" sadece bir şarkı olarak değil, çocuklarla birlikte üretilen bir anlatı olarak var oluyor. İlk dinleyicileri, aynı zamanda şarkının sözlerini üretenlere dönüşüyor: Çocuklar kendi deneyimlerinden yola çıkarak kendi karşılaştıkları "fasa fiso"ları paylaşmaya başlıyorlar: Kızlar futbol oynayamazmış, araba sürememiş, mavi giyemezmiş... Oğlanlar ağlayamazmış, evi süpürememiş, saç uzatamazmış... Verilen birçok örnek süzülüyor, elekte kalanlarla şarkının nihai hâli oluşturuluyor.

Şubadap Çocuk, Freire'nin öğrenme sürecindeki kişilerle zaman geçirerek, onların mevcut birikimlerinden yola çıkan bir öğrenme tasarımı yapmasına çok benzer bir özenle ve tam da bu bilinçle şarkılarını oluşturuyor. Bu uzun ve detaylı ön hazırlık süreci, şarkıların sadece çocuklara seslenen bir yapı ol-

maktan çıkıp onların bizzat katıldığı, dönüştürdüğü bir üretim alanı haline gelmesini sağlıyor. Bu yüzden, "Fasa Fiso" gibi şarkılar konser sırasında okul öncesi çocuklar tarafından bile kolayca alımlanabiliyor; çünkü şarkı, onlara uzak bir yerden anlatılmıyor, onların içinden geliyor. Üstelik, şarkının sözleri artık oluşmuş, albüme girmiş olsa da, konserlerde bu süreç devam ediyor. Konser sırasında şarkı durdurulup çocuklara soruluyor: "Sizin karşılaştığımız başka 'fasa fiso'lar var mı?" Çocuklar kimi zaman tekrar eden örnekleri kimi zamansa bulunduğu yerin sosyal ve kültürel yapısına bağlı olarak yeni örnekler paylaşıyor: Bir köyde "oğlanlar inek sağamazmış", "kızlar traktör sürememiş" denirken bir kent merkezinde "oğlanlar bale yapamazmış" cevabı gelebiliyor.

İster kentte ister kırsalda yaşasın çocuklar, ister doğuda ister batıda; toplumsal cinsiyet eşitsizliğine şüphesiz maruz kalıyorlar. Ama bunu kendi yaşanmışlıkları üzerinden örneklendirmeleri, değişimin öznesi olma yolunda ilk adımı

oluşturuyor. Freire de köylülerin okuma yazma öğrenmeleri için ilk heceleri ve kelimeleri, onların kendi hayatlarından örnekler vererek öğretmemiş miydi?

Sözün Eyleme Daveti

Şubadap Çocuk'un şarkı sözlerini güçlü kılan şey, yalnızca çocukların bakış açısını içermeye becerisi değil; aynı zamanda konuları güncel gelişmelerle ilişkilendirebiliyor olması. Bu güncellik, doğasında grup üyelerinin de şarkılara konu olan toplumsal sorunlara yönelik eylemliliğinin müzikal bir ifadesine dönüşüyor. Konserlerde "Şimdi bir ölmez ağaç şarkısı çalacağız size çocuklar. Şimdi herkes otursun ve gözlerini kapatıp bir zeytin ağacı fidanı olduğunu hayal etsin." diye girişi yapılan "Zeytin Ağacı" şarkısının hem melodisi hem sözleri Soma'nın Yırca köyünde, termik santral yapmak üzere kesilen zeytin ağaçları ardından köydeki kadınların sözlerini, gözyaşını, öfkesini taşıyor derinlerde:

*"Ölmez ağaç desem, anlar mısın ya sen?
Yüzlerce yıl yaşar, bilir misin ya sen?"*

Tohumdan filize, filizden zeytin ağacına dönüşür gibi uykudan uyanan ve ellerini iki yana kaldırıp ağacı canlandıran çocuklar, seslerini sırasıyla konser salonu yakınındaki ağaçlara, sonra Yırca, Kaz Dağları ve dünyadaki tüm ağaçlara duyuracak şekilde yüksek sesle söylemeye davet ediliyorlar. Bu davet, çocukların kulağına çalınan bu yer isimlerinin yanında, çocukların çevrelerindeki ağaçlara dair bir farkındalık kazanmalarına da vesile olabilecek bir eyleme dönüşüyor:

"Ben o ağacı çok severim..."

"Zeytin Ağacı" şarkısı Şubadap Çocuk'un *Gökyüzü Kimin?* adındaki doğa ve ekoloji temalı albümünde yer alıyor. Bu albümün teması bir rastlantı değil. Çünkü Şubadap Çocuk üyeleri albümden hemen önceki dönem "Doğanın talanına karşı kültür sanat siperi" diyerek yola çıkan Üç Beş Ağaç Kervanı'nın bir parçası olarak Türkiye'nin dört bir yanına gidip HES'lere, JES'lere, nükleer enerji projelerine karşı dağlarını, derelerini, topraklarını korumaya çalışan yetişkinleri müzikle, pantomimle, tiyatroyla selamlıyor. Bu süreçte çocukların da doğa mücadelesinin

önemli bir öznesi olduğunu görüp onların da dahiliyetini sağlayacak şarkılara ihtiyaç duyuyorlar.

Yolculuk boyunca, çocuk şarkıları üzerinden çocuklarla kurulan diyaloglarda bazı sorular oldukça bereketli sohbetler başlatıyor: “Güneş kimin? Dereler Kimin? Gökyüzü Kimin?” Bu kuvvetli sorulardan biri sonrasında Şubadap Çocuk’un hem bir şarkısının hem de albümün ismi oluyor. “Gökyüzü Kimin?”, konserlerde çocukların en çok zıpladığı şarkılardan. Başlamadan önce şarkı içinde yer alan sorular çocuklara yöneltiliyor: “Çocuklar, balıkların yüzdüğü kurbağaların güldüğü bu dereler, uçurtmanın uçtuğu bulutların koştığı bu gökyüzü kimin?” Çocuklardan bu sorulara hiç beklenmedik yanıtlar gelebiliyor: Karadeniz’de “Lazların”, Kıbrıs’ta “Türkiye’nin”, muhtelif yerlerdeyse “muhtarın”, “belediyenin”, “Atatürk’ün”, “Allah’ın” denildiği oluyor. Çocukların o zamana kadar edindiği bazı bilgiler yetişkinlerin yüzünde bir tebessüm bırakadursun, “herkesin”, “hepimizin” ve “hiç kimsenin” denilene kadar yanıt alınmaya devam

ediliyor. “Şarkılarımız aynı gökyüzü gibi “herkesin” ya da “hiç kimsenin” diyen Şubadap Çocuk’un karşı hegemonya tartışmalarında yerini alan doğa ve özel mülkiyet meseleleri konserde çocuklarla böyle buluşuyor.

Konserlerde, “Gökyüzü Kimin?” şarkısına başlarken nakarat için bir hazırlık yapılıyor: “Eğer

birileri doğamızı çalmak isterse” bölümünde, hep birlikte ellerimizi kaldırıp “Dur” işareti yapacağız ve “Dur! Hepsi bizim, diyeceğiz.” Bu anlarda konser, müzik dinleme deneyimini bedensel katılımı güçlendiriyor. Şubadap Çocuk, sadece bir durumu anlatmıyor, çocukları da eylemin parçası haline getiriyor. Öte yandan, “Gökyüzü Kimin?” bir durum tespitiyle başlayıp eyleme çağrıya dönüşen tek şarkı değil. Zorbalık karşısında çocukların nasıl bir tavır alabileceklerine dair bir ipucu veren “Zorba” da buna benzer bir katılım süreci yaratıyor. Tıpkı doğa mülkiyetinde olduğu gibi, zorbalık karşısında da çocuklar yalnızca seyirci değil, ses çıkaran, harekete geçen, karşı duran bir özneye dönüşüyor. Dur yapan ellerle birlikte çocuklar zorbalık karşısında seslerini yükseltmeye, durumu değiştirmeye dair önemli bir adım atıyorlar:

“Hey Zorba, dur bakalım orada!”

Şarkıları Üretirken, Çalarken, Değiştirirken: Farklı Diyalog Yöntemleri

Şarkılar yalnızca bir anlatı ya da eğlence aracı değil, aynı zamanda bir diyalog başlatma aracı. Şubadap Çocuk konserleri, çocukların dikkatini sürekli canlı tutarak onları her an katılımcı olmaya teşvik ediyor. "Fasa Fiso" şarkısında çocukların kendi karşılaştıkları toplumsal cinsiyet kalıplarını paylaşımlarının yanında çocukların katılımını sağlamak için birçok farklı yol deniyor. Konserlerin dinamizmini sağlayan şey, çocukların yalnızca dinleyici olmaması; şarkıların her seferinde yeniden şekillenen bir oyun alanına dönüşmesi. Grubun en bilindik şarkısı, konserlerin olmazsa olmazı "Çekirdeksiz Domates"in icrasının zamanla farklılaşması bunun en güzel örneği.

Şubadap Çocuk denildiğinde, grubu daha önce duymuş biri için akla ilk gelen, bir konser öncesinde ya da sonrasında, melodisinin mutlaka mırıldanılacağı,

konserlerde coşkuyla karşılanan bu şarkı bir dönemin en sık konuşulan konularından biri olan genetiği değiştirilmiş organizmaları (GDO) konu alıyor. Domates, kaybolan çekirdeklerini aramak için yollara düşüyor; incire, çileğe, şeftaliye gidip çekirdeklerini görüp görmediklerini soruyor, onlarsa

domatesle alay ediyor. Albüm kaydı konuya giriş tadında kalsa da Şubadap Çocuk'un anlatısı burada durmuyor. Hikâye, konserlerde ve grubun hazırladığı resimli çocuk kitabında devam ediyor. Şubadap Çocuk konserlerinde sahnedeki herkes gündelik kıyafetler giyiyor ama başlarında sahnede olduklarını ayırt eden bir renkli şapkaları var. "Çekirdeksiz Domates" şarkısı çalınacağı zaman gruptan biri domatesin kırmızı şapkasını takıp domatesi canlandırmaya başlıyor. "Yolda inciri görmüş," dediğinde gruptan bir başkasına yanına gidiyor, solist durumu anlatırken domatesle incir canlandırma yapmaya devam ediyor. Birkaç yıl önce bu sahne daha basit bir anlatıya sahipken zamanla çocukları sürece dahil etmenin yollarını ararken değişti, dönüştü. Şarkıda "İncir buna çok gülmüş" bölümüne geldiğinde sıra, eskiden o andaki kahkaha mikrofondaki kişiye aitti. Ancak sonra bu an, çocukların kahkahalarıyla genişleyen kolektif bir oyuna dönüştü: "Çocuklar, ben şimdi 'İncir buna çok gülmüş' diyeceğim, siz kahkaha atacaksınız, incir de o gülüyormuş gibi yapacak, hazır mısınız?" Ve bu an geldiğinde artık incir de, çilek de çocukların kahkahalarıyla gülüyor. Sıra şeftaliye geldiğinde, Şeftali hemen gülmüyor; bu haliyle çocukların merakını artırıyor, onları anlatacağı hikâyeye hazırlıyor ve sonunda ağızındaki baklayı çıkarıyor: "Domates, senin

çekirdeklerini insanlar almış. Çekirdeklerini daha fazla para kazanmak için laboratuvarında çıkarmışlar.” Bu an, çocukların yalnızca dinleyici olmadığını, hikâyenin içinde olduklarını gösteriyor. Şarkının sonunda çocuklara şöyle bir soru yöneltiyor: “Çocuklar sizce Çekirdeksiz Domates çekirdeklerini insanlardan geri alabilmiş midir?” Çocuklardan çeşitli cevaplar geldikten sonra konu toparlanıyor: “İnanın bunun cevabını biz de bilmiyoruz, hep beraber yaşayıp göreceğiz.” Kahkahalarla başlayan etkileşim, bir soru işaretiyle bitiyor. “Çekirdeksiz Domates” artık yalnızca bir şarkı değil; çocukların içinde yer aldığı, katıldığı ve sonunda bir meseleyi sorguladığı bir deneyime dönüşüyor.

Konser sırasında şarkılar bittikten sonra oluşan bir sessizlik anında, “Şarkıyı beğendiniz mi çocuklar?” sorusuna “Evet!” cevabı gelince bir soru daha geliyor: “E, o zaman neden alkışlamıyorsunuz? Alkışlamak, şarkıyı beğendim, demenin başka bir yolu, beğenmediyseniz alkışlamak zorunda değilsiniz ama beğendiyseniz bunu alkışlayarak gösterebilirsiniz.” deniyor.

Çocuklar kendi hayatlarıyla bir şekilde örtüşen konulara dair eğlenceli şarkılar dinlerken bir yandan da bazı dinleyici alışkanlıklarını da ilk kez bu konserde edinmeye başlıyor.

Şarkılarla Problem Tanımlamak

Şarkılar dilimize dolanıp düşündüklerimizi, hayallerimizi belirleyebiliyor, hatta kimi zaman bilginin kaynağı hâline dönüşebiliyor. Böyle olunca, Freire'nin *Ezilenlerin Pedagojisi*'nde bahsettiği “bankacı eğitim modeli” içerisinde formülleri ezberletmek için kullanıldığı da oluyor, onun bu modelin karşısına koyduğu, öğrenmeyi sorgulama ve anlamlandırma süreci olarak tanımlayan “problem tanımlayıcı eğitim modeli”nin bir aracı olarak da. Şubadap Çocuk şarkıları, şüphesiz ikinci grupta yer alıyor.

Grubun, çocukları kendilerini etkileyen toplumsal sorunların farkına varıp onları dönüştürmek üzere eyleme davet etmesi, yine Freire'nin kullandığı, sosyal, politik ve ekonomik çelişkileri algılamayı ve gerçekliğin baskıcı unsurlarına karşı harekete geçmeyi öğrenmek anlamına gelen *conscientização* kavramına örnek oluşturuyor. Öte yandan bu bilinçlenmenin gerçekleşmesi için gerekli bilişsel ortamın sağlanması da bir o kadar kritik. “Çocuklar siz hiç dinozor gördünüz mü?” sorusuyla başlayıp “Biz de dinozorlar tamamıyla yok oldu sanıyorduk, ama öğrendik ki bukalemunlar, tavuklar dinozorların akrabasıymış, amca kızı gibi

düşünün yani.” diye devam eden sunuşun ardından başlıyor “Dino’nun Şarkısı”. Çocukların günlük yaşamlarına da dokunarak merakını harekete geçirdikten sonra çocukların şarkı boyunca eşlik edebileceği bir de dans adımı belirleniyor. Bu şarkıyla aynı adı taşıyan albüm tamamıyla evrimi anlatan şarkılardan oluşuyor. Şubadap Çocuk, evrim konusunun 2017’de müfredattan çıkarılmasıyla birlikte çocukların bilimsel bilgiye erişebilmelerini sağlamak üzere kolları sıvıyor. Ekip üyeleri o dönem Ege Üniversitesi yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden oluşan bir gruptan 2 tam gün boyunca evrim dinleyip bunun üstüne şarkılar yazarken yine onların yazdığı Yaşam Ağacı şarkısını da besteleyerek albüme ekliyor. Millî eğitim sistemi içinde artık yer almayan bu konuya eğilmenin kendisini bir karşı hegemonya çalışması olarak görüyor ve uzmanlığı olmadığı için burada bir müzik grubu olma özelliğini, konu uzmanlarıyla çocuklar arasında bir köprü kurabilmek için değerlendiriyor. “Şimdi üçe kadar sayıp zıplıyoruz ve Dino diyerek bu şarkıyı bitiriyoruz. Hazırsanız 1, 2, 3! Dinooooo!”

Şubadap Çocuk, çocuklarla toplumsal sorunları dönüştürmeye yönelik bir dil kurabilmek için bilim insanlarından olduğu gibi farklı sanat çalışmalarından da besleniyor. Konserde “Siz hiç Sennur Sezer’i duydunuz mu çocuklar?” diye giriş yapılan şarkı, Sennur Sezer’in şiiri olan “Bomba Yapan Bay Bilgin”. İzmir’de bir öğretmenin öğrencileriyle bestelediği şiir Şubadap Çocuk’un kaydı sonrasında binlerce çocukla buluşuyor:

*“Bomba yapan Bay Bilgin
Hiç oyuncak yaptın mı?
Kaç çocuk aç yatıyor
Söyle haberin var mı?”*

Toplumsal gerçekçiliğin çocuk hali olan bu şarkının konserdeki icrası çocuklar için yepyeni bir kapı aralıyor: İçerik-biçim uyumu tartışması. Şarkı sırasında sahnede değişik beste denemeleri yapılıyor: “Haydi, bu şarkıyı bir türkü gibi söyleyelim.” Bu denemeden sonra “Yok bu da çok dertli oldu ağlayasımız geldi, haydi horon gibi söyleyelim.” O da olmayınca “Yok bu sefer de oynayasımız geldi, sözlere uymadı, bari rap gibi söyleyelim..” Bir yandan çocukların içerikte söylenene kulak vermesini kolaylaştıran bu oyun bir yandan da onların müzikal

farkındalığını artırarak aynı zamanda çocuklara eleştirel bir düşünme pratiği kazandırıyor.

Çocukları bir şarkı içinde farklı müzik türleriyle tanıştırmak yıllar sonra “Emek Demek Ne Demek?” şarkısı ardından çıkarılan aynı isimdeki Şubadap Çocuk kitabında da yerini alıyor. “Emek Demek Ne Demek?” şarkısının ortaya çıkma sürecini konu alan kitapta Şubadap Çocuk’ta bir şarkının çoğunlukla nasıl ortaya çıktığını da görüyoruz: Bir konu belirleniyor, o konunun nasıl ele alınması gerektiği üzerine konu uzmanları, çocuklar ve çocukların etrafındaki yetişkinlerle tartışılıyor. Sonra şarkı sözleri çıktıktan sonra, hangi çalgılarla ne şekilde bestelenebileceği üzerine çalışmalar başlıyor. “Emek Demek Ne Demek?” şarkısının farklı türlerde söylendiğinde nasıl bir his uyandıracığı üzerine yapılan denemeler de kitaba eklenmiş durumda. Sıra gecelerine yakışır bir türkü, baterisi

yoğun bir rock şarkısı... Her biri QR kodlarla dinlenebilir şekilde kitapta yer alıyor. Böylece, bir şarkının sadece eğlenceli ya da öğretici bir şey olmadığını, aynı zamanda nasıl üretildiğinin, nasıl dönüştüğünün de öğrenme sürecine dahil olduğu gösteriliyor.

Sona Gelirken

“Çocuklar, artık konserin sonuna geliyoruz. Konser sonlarında oynadığımız bir oyun var, bu oyunun adı “Bi’ Daha Oyunu”. Birlikte oynamak ister misiniz?” sorusu elbette bir coşkuyla onaylanıyor ve bunun üzerine oyunun nasıl oynanacağı anlatılıyor: “Biz şimdi, konserimiz burada bitti, geldiğiniz için çok teşekkür ederiz, diyeceğiz ve çalgılarımızı bırakıp sahnenin arkasına gideceğiz, siz de o sırada 'Bi' daha! Bi' daha!' diye ritim tutacaksınız. Biz de bunun üstüne geri dönüp 'E madem bu kadar ısrar ettiniz, o zaman bir şarkı daha çalacağız size.' diyerek bir şarkı daha çalacağız. Hazır mısınız?” Çocuklar heyecanla kabul ediyorlar. Ve yetişkinlerin her konser sonu adeti olan 'bis' çocukların muhtemelen ilk konserinde bu şekilde pratik edilmiş oluyor. Tıpkı şarkı sonlarında alkışlama gibi bu konser bilgisi de çocuk dilinde paylaşılmış oluyor.

Siz konseri bir yazı üzerinden takip etmiş oldunuz, denk gelseydiniz bir kültür merkezi sahnesinde, parklarda, dayanışma içinde oldukları yaz çalışmalarında ya da Şubadap Çocuk'un senede iki kez düzenlediği turnelerde gittiği devlet okullarında izleyebilirdiniz. Hatta şanslıysanız bu alanda dayanışma kurduğu ekiplerden Moyo Masal'la birlikte sahne aldığı bir konserde "Gökyüzünü İten Kuş" masalını da dinleyebilir, birlik ve cesaretin gücünü artırmaya el verebilirdiniz. Ancak bu konserle bir AVM'de ya da eşitlikçi değerler taşımayan ve popüler kültürü yeniden üreten bir festivalde karşılaşmanız mümkün değil. Eğer konser sonunda grup üyelerinden imza almayı düşünüyorsanız şimdiden kendi imzanızı ve notunuzu hazırlamanızı öneririm, çünkü "Biz imza vermiyoruz, çünkü star olma kültürüne karşıyız, ama isterseniz sizden imza alabiliriz." dediklerini duyacaksınız. Kişileri öne çıkarmadıklarını konser sonunda müzisyenleri isimleriyle değil çalgıları üstünden tanıtmaları da aynı sebepten. Son şarkı olan "Özgürlük"ün de sonuna gelirken teşekkürler sıralanıyor: "Konserde trompetçi vardı, onu da alkışlıyoruz." Zira ekip yalnızca sahnedeki müzisyenlerden oluşmuyor. "Konser sırasında ses ayarlarını yapan... Şubadap kitaplarının bulunduğu stantta duran... Konser sırasında çekim yapan arkadaşımızı da alkışlıyoruz!" Ve alkışlama devam ediyor: "Ama bu konserin emeği yalnızca bizim de değil. Bugün çocuklarla konsere gelen yetişkinler, ebeveynler, bakım verenler, öğretmenler vardı, onları alkışlıyoruz. Ve bugün hoptayan zıplayan dans eden, yeni arkadaşlar edinen çocuklar vardı onları alkışlıyoruz."

Bu yazıda, kendi yaşam biçimleriyle de bir karşı kültür oluşturmaya çalışan Şubadap Çocuk ekibinin bir eleştirel pedagoji dergisinde yer almasını sağlayan şeyin yaptığı şarkıların çok daha ötesinde olduğuna dair bir çerçeve çizmeye

çalıştım. Bunu bir konserlerini baştan sona ele alarak yaptım, ama yalnızca konserin son şarkısından yola çıkarak yapmak da mümkün olabilirdi. Konser, “Özgürlük” şarkısının nakaratıyla bitiyor: “Bir daha karşılaşır mıyız bilemiyoruz, ama siz şunu asla unutmayın: Sen nereveysen orada özgürlük!” Ve şapkalar çıkıyor, çocuklardan imzalar toplanıyor, ekip kendi ses sistemini ve eşyalarını toplayıp Şubivan adını verdiklerini araçlarına yerleştiriyor. Hem Şubivan’ın kendisi hem de bagajına yerleştirilen ses sistemi çeşitli zamanlarda yapılan halk sponsorluğu kampanyalarıyla alınan şeyler. Dolayısıyla halktan gelen halka dönüyor. Eğer bu konser bir okulda yapıldıysa, yola çıkmadan evvel öğretmenlerle Şubadap Çocuk’un çabası üzerine bir de toplantı yapılıyor. Ve çaylar da bitince ekip bir başka yerde konser yapmak üzere Şubivan’a geçiyor. Ben de, ekibin kıyısında bir gözlemci olarak bu çaba başka kişilerle de buluşsun, bu grubun da, şarkılarının da yolu açık olsun diye bir yazıyla Şubivan’ın arkasından su döküyorum.

